

Teema: MTA ettepanekud ühinguõiguse kodifitseerimise projektile

From: Ruth Paade [<mailto:ruth.paade@emta.ee>]

Sent: Friday, June 20, 2014 1:26 PM

To: Ühinguõiguse Kodifitseerimine

Cc: Kevin Siivelt; Karolin Lorents; Lemmi Oro; Anneli Valgma

Subject: [V!] MTA ettepanekud ühinguõiguse kodifitseerimise projektile

Teie: 02.06.2014 nr 7-7/14-4763

Tere!

Kutsusite Maksu- ja Tolliametit (MTA) üles esitama ettepanekuid ja arvamusi ühinguõiguse kodifitseerimise ettevalmistamise projekti juurde. Alljärgnevalt toome välja mõningad probleemkohad täna kehtivas õiguses ning esitame ettepanekud, läbi milliste oleks tulevikus võimalik praktikas tekkinud probleeme võimalik vältida.

1. MTA teeb ettepaneku äriühingu kustutamise regulatsiooni täiendamiseks. Nimelt tekitab praktikas probleeme olukord, kus äriühing lõpetatakse või kustutatakse ühinemise tulemusel registrist ajal, mil ühingu suhtes on käimas kriminaalmenetlus (vt nt RKKKO asjas nr 3-1-1-133-13). Seega teeb MTA ettepaneku käimasoleva kriminaalmenetluse korral seada äriühingu lõpetamise võimalikkus sõltuvusse prokuröri loast. Samuti leiame, et teavitussüsteemi äriühingute kustutamisest tuleks täiendada: täna on probleemiks ka äriühingute kustutamised näiteks maksukontrolli läbiviimise ajal.

2. Probleemiks on äriregistrisse kantavate andmete üle sisulise kontrolli puudumine: Esiteks esineb vasturääkivusi juba ühinguvormi osas. Osad MTÜd ja SAd tegutsevad 100% ettevõtlusega, kuid ühinguvorm valitakse tulenevalt soodsamatest toetusemääradest EASlt, PRIAlt (ehk sisuliselt on tegemist toetusepettusega). Kuna aga reaalselt järelevalvet ühingu vormi ja sisulise tegevuse üle ei eksisteeri, on sellised kuritarvitused võimalikud.

Teiseks on pahatihti äriregistrisse kantud ühingute aadressid, mida ei eksisteeri või tegu on maatükiga, kus ettevõtte füüsiliselt tegutseda ei saakski. Ka juhatuse liikmete registrisse kandmisel tuleks kontrolli tõhustada – täna võib registrist leida isikuid, keda tegelikkuses ei eksisteeri.

Registriandmete mittevastavus tegelikule olukorrale raskendab oluliselt riiklike järelevalvemenetluste läbiviimist, mistõttu tuleks MTA hinnangul järelevalvet äriregistrisse kantavate andmete sisulise õigsuse üle oluliselt tõhustada.

3. Probleemiks on ka, et sisuliselt ei toimu AS (ja ka MTÜ ja SA seaduste) täitmise üle sisulist kontrolli. Olukorras, kus kehtib näiteks laenukeeld, antakse siiski laenu ilma tagajärgedeta. Ilma sisse makseta asutatud äriühing ei tohiks dividende jagada enne kui osa/aktsiakapital on sisse makstud, aga praktikas on see siiski võimalik ja taaskord ilma tagajärgedeta. Likvideerija ei tohiks teatud tehinguid teha, aga ikka teeb.

Kui poolte osaühingu või aktsiaseltsi juhatuse liikmete elukoht ei ole Eestis, mõnes teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsis, peab osaühing või aktsiaselts

nimetama dokumentide kättesaamiseks pädeva isiku. Praktikas tuleb ette juhuseid, kus juhatuse liikmed on vahetunud ja on tekkinud olukord, et üle poole neist ei ole EMP riigist, aga dokumentide kättesaamiseks pädevat isikut pole määratud. Selline olukord takistab oluliselt riikliku järelevalve teostamist.

4. MTA hinnangul võiks ka notarid ja kohtutäiturid olla registreeritud äriregistris. St neile laieneks sama loogika, mis FIE-de puhul: riigis võiks olla üks ühtne register, kuhu kõik ettevõtlusega tegelevad isikud on kantud sarnastel alustel.

5. PankrS § 29 lg 8 kohaselt kui juriidilisest isikust võlgniku pankrotimenetlus lõpetatakse raugemise tõttu, likvideerib ajutine haldur juriidilise isiku kahe kuu jooksul menetluse lõpetamise määruse jõustumisest arvates likvideerimismenetlusega. Kui pankrotimenetluse raugemisel on võlgnikul mingi vara, makstakse sellest kõigepealt ajutise halduri tasu ja kaetakse vajalikud kulutused. Õigustatud isiku taotlusel võib kohus nimetatud tähtaega pikendada kuni kuue kuuni. Tähtaja pikendamisel määrab kohus kindlaks summa, mille taotluse esitanud isik peab tasuma likvideerija ülesannetes tegutseva ajutise halduri tasu ja likvideerimiskulutuste katteks.

Praktikas esineb juhtumeid kus isikud, kuritarvitades neile antud kaebeõigust, saavutavad olukorra kus maksumenetlust ei ole võimalik seaduses antud kuue kuu jooksul läbi viia (nt RK 3-2-1-130-12). MTA teeb ettepaneku lisada seadusesse täiendava tähtaja taotlemise võimalus, mis toimuks kohtuliku kontrolli all. Teiseks lõppeb menetlus ka ilma pankroti väljakuulutamisetähtaajaga raugemisega ja sel juhul oleks samuti vajalik 6 kuuline pikendus maksumenetluse läbiviimiseks.

6. Likvideerimismenetlus peaks olema seotud tähtajaga ja tähtaja ületamine sanktsioneeritav. Alternatiivselt võiks likvideerija olla kohustatud algatama pankrotimenetluse. Hetkel ei ole ÄS-s reguleeritud likvideerimismenetlustele tähtaega ning ei ole ainulaadne olukord kus äriühing on likvideerimisel üle 10 aasta. Taolisi üle 10 aasta likvideerimisel olevaid äriühinguid kui ka ettevõtteid on käesoleva hetkeni sadades. Selline olukord ei ole ilmselgelt mõistlik.

Valdkonda korrastaks näiteks see, kui likvideerimine allutada kohtulikule kontrollile kus 6 kuu järgi peaks esitama aruande (ehk võimalik paralleel pankrotimenetlusega). Lisaks sanktsioonid menetlusega viivitamise või vajalike toimingute mittetegemise eest. Äärmusliku võimalusena võiks saada likvideerimisel olevat isikut sundlõpetada.

Lugupidamisega

Ruth Paade

MTA juriidilise osakonna juhataja

Käesolev e-kiri võib sisaldada asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet.